

DEBNÁROVA DIEVKA

Obyvatelé Slovenska hovoří svým jazykem mateřským – slovenským národním jazykem – slovenštinou.

Čeština a slovenština jsou jazyky velmi blízké, blízce příbuzné. Proto Češi rozumějí, slyší-li slovensky, popř. čtou-li slovenský text, stejně jako Slováci rozumějí textu českému.

Blížkost obou jazyků je dána tím, že mnohá slova jsou v obou jazycích **úplně stejná** nebo **velmi podobná**, a tím, že oba jazyky se řídí podobnými mluvnickými pravidly.

1. Pozorně si přečti ukázkou slovenské lidové pohádky. Potom se pokus odpovědět na otázky pod textem.

Jozef Ludovít Holuby: **Debnárova dievka**

Bohatý debnár mal služobnú dievku, ktorá ho dobre poslúchala. Keď se minul rok služby a dievka chcela odísť, povedala jej gazdiná:

„Ale zostaň ešte u nás. Prisadíme ti teliatko a to ti nad službu dáme.“

Tak ostala tam tá dievka ešte za tri roky a z toho teliatka vyrástla pekná jalovica. Ale gazdinej už bolo ľúto dať dievke jalovičku, lebo že by to bolo viac ako celá služba.

Dievka išla pred súd na žalobu. Richtár obidve predvolal a povedal:

„Tej z vás bude jalovička, ktorá uhádne: čo je najbohatšie, čo je najsladšie a čo je najrýchlejšie.“

Gazdiná mala plnú truhlu peňazí, veľa medu a psa, ktorý sa volal Friško. Teda povedala:

„Najbohatšia je moja truhla, najsladší je med a najrýchlejší je náš Friško.“

Dievka povedala:

„Najbohatšia je zem, lebo všetkých živí; najsladší je sen, lebo prináša sladké odpočinutie po robote; najrýchlejšia je myšlienka.“

A tak richtár prisúdil jalovičku dievke.

Vysvetlivky: **debnár** – bednář
gazdiná – hospodyně
richtár – rychtář

služebná dievka – děvečka, služka
prisadíme ti – přidáme ti

2. Otázky pro práci s jazykem slovenské pohádky:

a. Vyhledej v pohádce některá slova ve slovenštině i v češtině shodná.

.....

b. Vyhledej některá slova, jež se od českých slov v drobnostech liší.

.....

c. Vyhledej slovo, které se liší jen v přítomnosti některé hlásky, jež v češtině není.

.....

d. Převeď do češtiny tato slovní spojení: minul sa rok, prisadíme ti teliatko, mala veľa medu

3. Otázky k textu slovenské pohádky:

a. Jakou českou pohádku ti ukázka připomíná?

b. Umíš pojmenovat slovenskou pohádku českým názvem?

c. Zkus vyjádřit vlastními slovy:

mal dievku, ktorá ho dobre poslúchala: .....

prináša sladké odpočinutie po robote: .....

d. Vyhledej postavy, které v pohádce vystupují.

e. Jaké hádanky dal rychtář oběma ženám?

f. Kolik těch úkolů bylo?

g. Proč děvečka odpověděla lépe než hospodyně?

h. Jak pohádkový příběh skončil?

Českým příslovím se některá slovenská podobají:

Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.
Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.

Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.
Dotiaľ sa chodí so džbánom pro vodu, pokiaľ sa nerozbije.

4. Pokus se přijít na to, co znamená slovenské přísloví:

Aj majster tesár sa niekedy utne.

